

(א) פסחים סג, (ב) פסחים סד, (ג) דף עג, (ד) לקמן ק"ח; (ה) נשין מוס' ערכין ד, ד"ה ולא מוס' קוטס כו, ד"ה רב אשין, (ו) געיל יט; (ז) לקמן עמוד ב, (ח) נמוט לד, (ט) ודברים טו, (י) ונשין מוס' צ"ק עו, ד"ה שמיטה; (יא) נפשה בעולמך סימן קכד.

תורה אור השל"ם

1. חץ שחוט לשונם מרקה דבר בפיו שלום את רעהו יָדַבּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׁים אָרְבוֹ: ירימהו ט ז

ג'יון הש"ס

תוס' ד"ה והתנו וכו' אין המטעה כן וכו'. י"ל דמתניתין הוא פ"ה מ"ג דמעילה דעמיהו דכען משו דמפרס' כז העמדה והערכה. עיין בז"מ פ"ה מהל' אסורי מוצא ב"א ד' אבל לא מוצאת בבולות. עיין לקמן פ"ה מוס' ד"ה שני. ונכ"ק עו ע"ה מוס' ד"ה שמיטה ש"ל. וס' ע"ב מוס' ד"ה נשחט. וערכין ד ע"ה מוס' ד"ה ולא:

מוסף רש"י

ובמועד לשמו פטור. בתוך הפסח אם לשמו שחטו הפסח על החמץ פטור מלא תשחט. דפסח שלא זומנו לשמו פסול והוא לה שמיטה שאינה ראיה (פסחים סג). שלא לשמו. אלא לשם שלמים. חייב לזבחה קאי והוא לה שמיטה ראיה וחיוב משום לא תשחט כבדי לאו דלא יראה ולא ימנע אלא מלקות נמי שמיטה (שם). הוא חטא פטור. מלא תשחט, ולמנוחין כל כמה דלא עקר שם פסח מיניה הוא פסח ושחטו בשאר ימות השנה ופסול שמיטה. שאינה ראיה הוא (שם טו). בני עקירה. ולא אמרינן סמיה עולמים הוא, ולשון בעול הוא, כלומר שמיטתו לה מהכל או לא (שם). נזקקה מפי חבורה. כולס הרוז דנבד' זה לחוקין מתיי דמשמע דבעי למעקר שם פסח מיניה, כגון שהיו בעולו טמאין בלחבשה עשר דקמיה לשם פסח עי קאי משום הכי בני עקירה (שם). מפורעת. מגולה ונכרת, כמו (מנדה ה) ופרט את ראיהו בסכין ורשתי' ב' בהמה אחת (לקמן ל).

שיטה מקובצת

א' וכי תימא בעי העמדה והערכה והתנו. ג"כ ע"י תוס' ערכין דף ד ע"ה: ב' מראשו ועטפו בסודר אחר. ג"כ נ"א ומגירה: ג' ש"מ מדקרי ליה ובה פסול: ד' וחור והתחיל לחטוט למטה או למעלה בנות שלא שהה שיטור שהיה בין חתיכה לשמיטה. כן מצאתי בבלין רש"י כתי' ישן:

השוחרט פרק שני חולין

סמימאה. ש"ס משנה וזרייתא הרבה שאמר ר' אלעזר בר' שמעון ורגילים התנאים לסדרן במשנה בלשון סתם והוא סתמא דמוצא הוא נמי אמרה וגמרא גמיר לה ר' יוחנן מרביה דהא ר' אלעזר אמרה: **זנה אחד**. ולרצון לפלוג. ועוד לר' אלעזר גופיה לפלוג

סתימתאה אבל חכמים אומרים ב' שוחטים וזה אחד ולרבי אלעזר ברבי שמעון נמי לפלוג כגון דשחט חד גברא בשני סודרים דסודר קמא לא מטמא וסודר בתרא מטמא אלא בפסולא דפרה קא מיירי בהכשרה לא קא מיירי מתיב רב אידי בר אבין^א ובמועד לשמו פטור שלא לשמו חייב והוינן בה מעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור ואמאי ש"מ פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ויבא ר' חייא בר גמרא נזקקה מפי חבורה ואמרו הכא במאי עסקינן כגון שהיו בעלים זמאי מתים דנרחין לפסח שני דסתמא לשמו קאי והאי הוא דבעי עקירה הא אחר לא בעי עקירה אי אמרת בשלמא ישנה לשמיטה מתחלה ועד סוף איפסול ליה מתחלת שמיטה אלא אי אמרת אינה לשמיטה אלא בסוף כיון דשחט ביה פורתא אידחי ליה מפסח אידך כי קא שחיט שלמים קא שחיט אמר ליה אבוי נהי דאידחי ליה מפסח מזרמי פסח מי אידחי^א וכי תימא דבעי העמדה והערכה^א והתנן^א שחט בה שנים או רוב שנים^א ועדיין היא מפרכסת הרי כחיה לכל דבריה אמר רב יהודה אמר רב דהשוחרט בשנים ושלשה מקומות שחיטתו כשרה כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי^א בעינן שחיטה מפורעת וליכא ואף ר"ש בן לקיש סבר בעינן שחיטה מפורעת דא"ר שמועון בן לקיש מנין לשחיטה שהיא מפורעת שזנאמר^א חץ שחוט לשונם מרמה דבר מתיב רבי אלעזר^א ב' אוחזין בסכין ושוחטין אפילו אחד מלמעלה ואחד מלמטה שחיטתו כשרה אמאי והא ליכא שחיטה מפורעת אמר ליה ר' ירמיה משנתנינו בסכין אחד ושני בני אדם אמר ליה רבי אבא אי הכי היינו דתני עלה אין חוששין שמא יטרפו זה על זה אי אמרת בשלמא בשתי סכין ושני בני אדם שפיר מהו דתימא ליחוש דלמא סמכי אהרדי והאי לא אתי למעבד רובא והאי לא אתי משמע לן דאין חוששין אלא אי אמרת בסכין אחת ושני בני אדם האי אין חוששין שמא יטרפו זה על זה שמא ידרוסו זה על זה מיבעי ליה אמר ליה רבי אבין תני אין חוששין שמא

ל

והוינן בה מעמא דשלא לשמו הא סתמא פטור. כן היא גירסת הקונטרס וקשה לדלדייק מסיפא נידוק מרישא איפכא טעמא דלשמו הא סתמא חייב אלמא דלא בעינן עקירה וזרוב ספרים ישנים גרסינן והוינן בה לשמו אמאי פטור פסח בשאר ימות השנה שלמים הוא ש"מ בני עקירה פ"י דאי סתמא לא בני עקירה א"כ סתם הוא שלמים וכשר כששחטו לשם פסח מידי דהוה לשלמים ודאי ששחטו לשם פסח דכשרין: **ב' ד' מ"י פסח** מ"י אידחי. ואם תאמר ממה נפשך אידחי גם מדמי פסח דמכי שחיט פורתא אינה ראיה לפדות אלא לכללים ואין פודין קדשים להאכילן ולשחטן ואם לאו הוה לה חולין צעורה ושמיטה אם כן הוה לה חולין צעורה ואסורה באכילה וי"ל דמדי אחר פדיון יוליגו חוץ ויגמור שם שמיטה: **והתנן שחט בה שנים או רוב שנים ועדיין היא מפרכסת הרי** היא כחיה לב' דבריה. א' אין המשנה כן שזו מקום אלא דדייק על מתינתין דהעור והרוטב (לקמן ק"ח): דתנן השוחט צהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין^א אכל לא טומאת נבלות^א: **השוחרט בשנים או בני** מקומות. פירש בקונטרס חמך כאן וחור והתחיל לחטוף למעלה או למטה וקשה דאם אין רוב צמקום אחד היך שחיטתו כשרה ואם יש רוב צמקום אחד א"כ שמיטה מפורעת היא וי"ל דלע"ג דיש רוב צמקום אחד לא הוי שמיטה מפורעת דשלא נתחך הסיון לא למעלה מצית שמיטה ולא למטה אז הוה שמיטה מפורעת דצית שמיטה מירוח רווח אכל כשנתחך למעלה או למטה לא מירוח ואינה מפורעת וכי פריך משנים אוחזין בסכין ושוחטין לא הוי מני שנוי דהתם כששחט כל אחד רוב והרי היא מפורעת דמ"מ ששחט האחד ושטר רוב וחצירו לא שחט עדיין אלא מיעוט אינה מפורעת ונפסלה וכיון דכבר נפסלה תו לא הדרא ומתכשרא כגסם חצירו גמר הרוז ובשאלמות דר' אחאי^א מפרש ד' או ג' מקומות כגון שכל אוחזין מקומות צדיקף של סימן וכלן שחמך סבי צדיק סבי רוב מעט וכלן מעט צעצעת אחת צקנה ויכולא צו צושט וצין הכל יש רוב ועוד פירש בשאלמות שאפילו חמך מיעוט הקנה למעלה לצד העור וחור ושחט מיעוטו למטה לצד אחר זה שלא כנגד זה דכשרה כיון דצין הכל יש רוב ורצונו חננאל

פירש ד' או ג' מקומות כגון רוב הקנה למעלה ורוב הושט למטה ולפירושו לא משכחת שלשה מקומות: **ב' מתיב רבי אלעזר שנים** אוחזין בסכין ושוחטין. לפירוש רצונו חננאל והשאלמות לא בני לשנויי דהכל כששחט האחד הרוז דהא משמע שהשמיטה כשרה על ידי שניהם: **ד' מ"א סמכי אהרדי ויא עבדי רובא**. לפירוש הקונטרס כל אחד לא ישחוט רוב ולפירוש השאלמות צין שניהם לא יעשו רוב: **למדתו**

ראוי הוא לימכר קודם גמר שמיטה וכיון דחוי לדמי לפסח ורעמי לפסח סתם שמיטה ידיה כולה לפסח: (ויקרא ט) והעמדת את הצהמה לפני הדין והעריך הכהן אתה וזו אין יכולה לעמוד על רגליה: **ב' שנים ושלושה מקומות**. מנוגלה ונכרת דהיינו צמקום אחד: **חץ שחוט**. שחיטה דומיא דחץ שחיטתו דהיינו צמקום אחד: ומאי אחד למעלה ואחד למטה דנקטי סכינא באלכסון: **אי הכי** לשון קושיא הוא: **שמא**

עין משפט נר מצוה

לו א מ"י פ"ה מהל' פסולי המוקדשין הלי': לו ב מ"י פ"ה מהל' ערכין ומתנות הלי': סג עשין קל': לו ג מ"י שם הלי' ופ"צ מהל' שאר אבות הטומאה הלי': ל"ב ד ה ו ז מ"י פ"ב מהל' שמיטה הלי' סמג עשין סג טו ט"ע י"ד ע"י כל עני' ג:

רבינו גרשום

אלעזר דאמר דאניה לשמיטה אלא לבסוף לפלוג בהכשריה דפרה כגון דשחטה חור גברא בשני סודרין כלומר כששחט סימן ראשון היה עטוף סודר אחר ובקרבן סימן אחר נתעטף בסודר אחר דסודר קמא לא מטמא וסודר בתרא מטמא דאניה לשמיטה אלא לבסוף: לא לעולם אנה לשמיטה אלא לבסוף. אם תקשי לך מפני מה לא פליגי בזה ששחטן בפסול דפרה קא מיירי וכו': אותיב רב אידי בר שאבו והפריש אחר תחתיו ונמצא במועד (כלומר) אם שחטו במועד נעל החמץ לשם פסח פטור שפסח פסול הוא שלא לשמו ששחטו לשם שלמים על חמץ חייב דמארבעה עשר ואילך כשמתחיל תמיד של בין הערבים אין שוחטין שום בזה על חמץ אפי' תמיד ואפי' שלמים. שמת מניה פסח בשאר ימות השנה בני עקירה כלומר דלא חשוב שלמים א"כ עקר שמו מפסח ושוחטו לשם שלמים ולפיכך פטור (דהוי כמון ששחטו לשמו ולא חשוב פסח שאבו והפריש אחר והא ק"ל דכי היא גונא ופסח שאבו והפריש אחר תחתיו ונמצא במועד דלא בני עקירה דבלא עקירה חשוב שלמים ואמאי פטור כי שחטו על חמץ ואמר ר' חייא בר גמרא אמר רב נזקקה מפי חבורה וכו' כלומר אמרו בחבורה רב רבנן כגון שהיו בעלים טמאי מתים כלומר לאו כדסברינן דחבורה דאבן פסחו והפרישו אחר תחתיו ונמצא במועד ושחטו על חמץ לשמו פטור דהוא ודאי חייב דחשוב שלמים בלא עקירה אלא כגון שהיו בעלים טמאי מתים ונדרחו לפסח שני דסתמא לשמו אפי' לפיכך פטור: ואי אמרת אינה לשמיטה אלא לבסוף כיון דשחט בה פורתא אידחי ליה מפסח כלומר אידחי ליה מפסח שני שאין יכול להשאירו עד אייר שבכר התחיל לשוחטו ואין חשוב פסח ואיך סימן הא כי קא שחט שלמים קא שחט ומחייב אלא ש' מדחזינן דפטור דישנה לשמיטה מתחלה ועד סוף לפיכך כי התחיל לשחוט קבע ליה לפסח ולפיכך הוה ליה פסח פסול ופטור. א"ל אבוי נהי דאידחי ליה מפסח כי כלומר א' אפי'

אינה לשמיטה אלא לבסוף ואי אמרת אידחי ליה מפסח נהי דמפסח מידי מדמי פסח מי מידי יכול למוכרו שחוט והדמים יהיו ראויין לפסח שני לפיכך פטור דחשוב פסח פסול ולא שלמים וכי תימא בעי העמדה והערכה דאין יכול לפדותו בדמים א"כ מעמדי ומעריך. והתנן שחט בה שנים או רוב שנים כ' כלומר ויכול להעריך ולפדותו (כלומר) ומצינן למימר דמדמי פסח (מי מידיח) ולא נדחה ולפיכך פטור: השוחט בשנים ובשלושה מקומות כגון בענין זה שחיטה בלכסונית: ש' חץ שחוט כלומר מה חץ שהוא ישר ואינו עקום אף שחיטה בעין דהתא מפורעת. מתיב ר' אלעזר שנים אוחזין בסכין הכי סברינן שנים אוחזין ב' סכין (כלומר) כל אחד ואחד סבינו בידו ושוחט אחד קנה כלפי הראש והו למעלה ואחד ושט למטה מאותה שחיטה שחטו חבור בקנה שחיטה כשרה ואמאי והא ליכא שחיטה מפורעת שהקנה נשחט במקום אחד והושט במקום אחר. א"ל ר' ירמיה משנתנינו בסכין אחד ושני בני אדם כלומר לאו כדסברת מאי למעלה ומאי למטה שאחד שחט את הקנה בסכין למעלה ואחד שחט את הושט למטה בסכין ואחד למטה מן הצואר ושחטו שניהם שחיטה מפורעת: האי לא אתי למעבד רובא כ' כלומר האי שחוטו הקנה סומך על חברו ששוחט את הושט ולא אתי למעבד רובא בקנה והאי ששוחט את

(א) נראה דל"ל געולם דאיה שמיטה אלא בסוף וחי תמתי וכו'.

